

STRATEŠKI PLAN
2022.-2024.

Udruga za rehabilitaciju i edukaciju
VISOKI JABLANI

Rovinj, prosinac 2021.

UVOD

Strateški plan Udruge za rehabilitaciju i edukaciju VISOKI JABLANI, za period od siječnja 2022. do prosinca 2024. godine, izrađen je u razdoblju od rujna do prosinca 2021. godine. U procesu planiranja sudjelovali su članovi/ice Predsjedništva, zaposlenice - voditeljice projekata, te aktivni članovi/ice Skupštine Udruge.

Cilj izrade Strateškog plana je definiranje jasnih smjernica razvoja Udruge, pristupa vlastitom programskom i organizacijskom razvoju te pozicioniranju u području rada.

U predstojećem trogodišnjem razdoblju (2022 - 2024), naglasak u strateškom razvoju Udruge bit će na aktivnostima kojima će se:

1. promicati i zagovarati jednake mogućnosti i poštivanje temeljnih ljudskih prava osjetljivih i marginaliziranih društvenih skupina, posebice:
  - osoba s invaliditetom, nezaposlenih i teže zapošljivih osoba;
  - posebice žena s invaliditetom te nezaposlenih i teže zapošljivih skupina žena;
  - opće populacije djece i mladih, djece s teškoćama u razvoju i nadarene djece, njihovih obitelji i skrbnika.
2. educirati i osvještavati djecu i mlade, kao i njihove odgajatelje, nastavnike, roditelje i skrbnike o ljudskim pravima, jednakim mogućnostima, prevenciji i suzbijanju diskriminacije te toleranciji i nenasilnoj komunikaciji;
3. osnaživati i podizati zapošljivost osoba s invaliditetom, nezaposlenih i teže zapošljivih žena te drugih teže zapošljivih društvenih skupina;
4. uključivati osobe s invaliditetom, nezaposlene i teže zapošljive žene te druge teže zapošljive društvene skupine na tržište rada;
5. promicati, poticati i zagovarati cjeloviti održivi razvoj lokalnih zajednica u kojima Udruga djeluje, posebno manje razvijenih lokalnih zajednica;
6. poticati razvoj socijalnih usluga i uključivanje svih građana, a posebice mladih, u društveni, kulturni i gospodarski život lokalnih zajednica;
7. poticati i promicati očuvanje i revitalizaciju kulturne, povijesne i prirodne baštine te ekonomski, društveni i kulturni razvoj lokalnih zajednica, s ciljem njihove demografske i gospodarske revitalizacije;
8. jačati društveno poduzetništvo i gospodarske djelatnosti Udruge te uključivanje osoba s invaliditetom, nezaposlenih i teže zapošljivih žena te drugih teže zapošljivih društvenih skupina u društveno poduzetništvo;
9. raditi na diversifikaciji gospodarskih djelatnosti Udruge;
10. razvijati nove projekte u području održivog razvoja, jednakih mogućnosti i ljudskih prava, očuvanja i revitalizacije kulturne i prirodne baštine, promicanja nezavisne kulture i umjetnosti te unaprjeđenja kvalitete života stanovništva u lokalnim zajednicama u kojima Udruga djeluje;
11. nastaviti razvijati međusektorska i sektorska suradnja i partnerstvo s JLS-ima, državnim i javnim institucijama, poduzetnicima i OPG-ovcima, nevladinim organizacijama i OCD-ima, s ciljem jačanja javno-civilnog partnerstva za učinkovito upravljanje javnim resursima;

- 12.jačati kapacitete lokalnih OCD-a za pružanje javnih usluga, organiziranje društvenog i kulturnog života i razvoja dijaloga između građana, lokalne vlasti i drugih dionika za upravljanje lokalnim razvojnim resursima;
- 13.jačati građanske kompetencije i društvenu odgovornost stanovništva u zajednicama u kojima Udruga djeluje, te podizati razinu javne svijesti o zajedničkoj kolektivnoj i individualnoj odgovornosti u borbi protiv siromaštva i socijalne isključenosti;
- 14.nastojati osigurati samoodrživost organizacije sa snažnim kapacitetima i jasnom vizijom razvoja.

Kao dodatak Strateškom planu, djelatnici/e Udruge izradit će godišnje operative planove koji će uključivati konkretne aktivnosti, rokove i podjele zadataka u svrhu ispunjenja strateških ciljeva.

Sadržaj:

O UDRUZI.....	5
NASTANAK I RAZVOJ UDRUGE.....	5
VIZIJA	15
MISIJA.....	15
VRIJEDNOSTI I PRINCIPI DJELOVANJA	15
CILJEVI.....	15
OPIS ORGANIZACIJE.....	16
INSTITUCIONALNI OKVIR	18
Nacionalni okvir.....	18
Međunarodni okvir.....	23
ANALIZE	26
SWOT analiza.....	26
PEST analiza.....	28
ANALIZA DIONIKA.....	31
STRATEŠKI CILJEVI.....	32
STRATEŠKI CILJ 1. Umrežavanje i ostvarivanje suradnje sa srodnim organizacijama i institucijama	32
STRATEŠKI CILJ 2. Praćenje zakonske regulative i aktivno sudjelovanje u kreiranju relevantnih politika	32
STRATEŠKI CILJ 3. Razvoj programa i projekata, prikupljanje nepovratnih sredstava i realizacija programa/projekata	33
STRATEŠKI CILJ 4. Jačanje institucionalnih kapaciteta udruge	33
STRATEŠKI CILJ 5. Osiguravanje financijske samoodrživosti Udruge.....	34
STRATEŠKI CILJ 6. Promocija rada udruge	34
PRAĆENJE PROVEDBE STRATEŠKOG PLANA.....	35
FINANCIJSKA STRATEGIJA.....	35

O UDRUZI

NASTANAK I RAZVOJ UDRUGE

Udruga za rehabilitaciju i edukaciju VISOKI JABLANI je osnovana 10. svibnja 2011. godine na inicijativu grupe entuzijasta i filantropa, stručnjaka različitih profila, te u godini izrade ove Strategije bilježi 10 godina uspješnog rada i razvoja.

Udruga trenutno broji 28 članova i članica; novinara, sociologa, pravnika, roditelja djece s teškoćama, osoba s invaliditetom i dr., koji su udružili snage kako bi dali svoj doprinos društvenom razvoju, zaštitili ljudskih prava i stvaranju uvjeta za osnaživanje, rast i razvoj prvenstveno socijalno osjetljivih društvenih skupina, ali i šire zajednice.

Od svog osnivanja do kraja 2013. godine, Udruga je provodila **Program profesionalne rehabilitacije i osposobljavanja civilnih žrtava mina**, s ciljem omogućavanja stradalnicima stjecanje strukovnih i/ili sličnih vještina koje će im pomoći da svojim radom zarade za vlastiti život i život svojih obitelji, i da se potpuno integriraju u društvene tijekove kao aktivni članovi društva, te je pokrenula on-line platformu za žrtve mina **Landmine Victims Speak Up** čiji razvoj je započet bez financijskih sredstava, zahvaljujući vrijednim volonterima Udruge. Program osposobljavanja je proveden u suradnji s *Udrugom žrtava mina Karlovačke županije*, a financiran je kroz Zinsmeister sponzorstvo MINE-EX - Humanitarne organizacije prijatelja Rotary kluba iz Njemačke.

Tijekom 2012. godine je provela i jednokratnu građansku inicijativu za razvoj lokalne zajednice pod nazivom **Mali korak za čovjeka, veliki za čovječuljka!**, kojim je mobilizirala mještane Rovinjskog Sela u radnu akciju uređenja seoskog dječjeg igrališta. Cilj je bio poboljšati kvalitetu života i odrastanja za najmlađe članove lokalne zajednice i njihove obitelji, te druženje i poticanje rasprave o ključnim nedostacima i problemima u zajednici, potrebnim investicijama, mogućim rješenjima i unapređenju razvoja lokalne zajednice. U akciju su uključena djeca i mladi lokalne zajednice i dječjeg vrtića „Neven“; roditelji i ostali članovi obitelji najmlađih stanovnika Rovinjskog Sela; pripadnici DVD-a Rovinjsko selo te zaposlenici Komunalne službe Grada Rovinja. Akcija je financirana kroz natječaj Zaklade za poticanje partnerstva i razvoja civilnog društva iz Pule „Mali projekti za bolje sutra“.

Intenzivnija komunikacija s većim brojem krajnjih korisnika (službeno oko 3000, mada ih je manji broj aktivan) započeta je početkom 2013. godine kada je Udruga stupila u kontakt s *Udrugom roditelja djece s poteškoćama u razvoju „Vukovarski leptirići“* i pridružila se *Facebook grupi roditelja djece s poteškoćama u razvoju „Pomozimo djeci sa invaliditetom“*. Od tada kreće kontinuirana edukacija i širenje znanja po pitanju problematike i kršenja ljudskih prava djece i mladih s invaliditetom u RH, kao i njihovih obitelji, što je Udrugu dodatno učvrstilo u ciljevima i determinaciji da se svim snagama bori za ravnopravnije i inkluzivnije društvo.

Suradnja s Facebook grupom „Pomozimo djeci s invaliditetom“ rezultirala je **sudjelovanjem** Udruge u **organizaciji mirnog prosvjeda roditelja djece s**

poteškoćama u razvoju u Zagrebu i Puli 28.1.2014. Naime, novim Zakonom o socijalnoj skrbi od 1. siječnja je ukinut status njegovatelja roditeljima čije dijete s teškoćama u razvoju više od četiri sata dnevno boravi u predškolskoj ili školskoj ustanovi. Također, novi Pravilnik o pravu na korištenje ortopedskih pomagala izmijenjen na štetu osoba s invaliditetom i djece s teškoćama u razvoju.

Iste je godine započeta i suradnja s Mrežom udruga osoba s invaliditetom Dalmacije. Razvijen je zajednički projekt „**Drugo lice invalidnosti**“ koji je proveden tijekom 2014./2015. godine, a sufinanciran je sredstvima EU iz Europskog socijalnog fonda, putem programa IPA IV: Razvoj ljudskih potencijala, kroz Potporu programima zagovaranja i motivacije za društveno isključene skupine koju koordinira Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva i Ured Vlade RH za udruge. S ciljem unaprjeđenja mogućnosti zapošljavanja za osobe s invaliditetom motiviranjem poslodavaca za zapošljavanje i pružanje podrške osobama s invaliditetom na slobodnom tržištu rada, projekt Drugo lice invalidnosti težio je unaprijediti kapacitete samih osoba s invaliditetom i njihovih udruga za promociju talenata, kompetencija i sposobnosti osoba s invaliditetom da konkuriraju na slobodnom tržištu rada. Misija projekta je bila pokušati promijeniti javnu percepciju osoba s invaliditetom kao isključivo socijalnih i medicinskih slučajeva omogućavanjem svim osobama s invaliditetom da se predstave široj javnosti, a posebice poslodavcima, kao aktivni i odgovorni građani koji svojim sposobnostima, radom i društvenim angažmanom doprinose kreiranju tolerantnog i demokratskog društva, uključivog za sve građane i građanke. U tu svrhu, snimljeno je 7 promotivnih filmića i razvijena je komunikacijska platforma putem koje je prezentirano sedam pobjednika, 7 osoba iz različitih krajeva Hrvatske, s različitim oblicima invaliditeta, ali i različitim talentima i kompetencijama za uključivanje na slobodno tržište rada. Ona je ujedno donijela alate za direktnu komunikaciju i povezivanje osoba s invaliditetom s potencijalnim poslodavcima kroz Korisnički forum i Burzu rada za osobe s invaliditetom, ali predstavlja i platformu za širu javnu raspravu o svim pitanjima relevantnima za profesionalnu rehabilitaciju i zapošljavanje osoba s invaliditetom. U suradnji s velikim brojem lokalnih udruga osoba s invaliditetom te lokalnim i regionalnim vlastima 6 hrvatskih gradova i 2 županije, provedena je široka zagovaračka kampanja za zapošljavanje osoba s invaliditetom i podizanje javne svijesti o znanjima, vještinama i sposobnostima osoba s invaliditetom te društvenim koristima njihova zapošljavanja. Kampanja se provodila od rujna do prosinca 2014. u Osijeku, Varaždinu, Zagrebu, Dubrovniku, Puli i Splitu.

Kroz projekt je ostvarena suradnja s:

- *Hrvatskom udrugom poslodavaca,*
- *Hrvatskim zavodom za zapošljavanje,*
- *Udrugom „Poseban prijatelj“ Dubrovnik,*
- *Društvom distrofičara, invalida cerebralne i dječje paralize i ostalih tjelesnih invalida Varaždin,*
- *Sportskom udrugom slijepih „Svijetlost“ Osijek,*
- *Udrugom za samozastupanje Osijek,*
- *Udrugom Aikido klub Ivan Štark Osijek,*
- *Sportskim klubom OSI „Dlan“;*

- *Socijalnim poduzećem Hedona d.o.o.,*
- *Udrugom Ludbreško Sunce,*
- *Udrugom Sunce Novi Marof;*
- *Hrvatskom udrugom za promicanje i razvoj tiflotehnike – HUPRT, Zagreb,*
- *Udrugom Kazalište, vizualne umjetnosti i kultura gluhih – Dlan,*
- *„IMRC“ – Integrirani kolektiv za istraživanje pokreta,*
- *Kazalištem slijepih i slabovidnih Novi život;*
- *Društvom multiple skleroze Dubrovačko-neretvanske županije,*
- *Rina Mašera, Udruga za osobe s intelektualnim poteškoćama,*
- *Centrom za rehabilitaciju Josipovac,*
- *Društvom distrofičara, invalida cerebralne i dječje paralize i ostalih tjelesnih invalida Dubrovačko neretvanske županije;*
- *Udrugom slijepih Istarske županije Pula,*
- *Udrugom Corona,*
- *Školom za odgoj i obrazovanje Pula,*
- *Zaštitnom radionicom Tekop Nova,*
- *Društvom distrofičara Istra;*
- *Udrugom osoba s cerebralnom paralizom Srce,*
- *Klubom sjedeće odbojke „Oki“ Split,*
- *Boćarskim klubom „Sveti Duje“*
- *i Udrugom osoba s invaliditetom Sunce Makarska.*

Ovim projektom značajno je proširena mreža suradnika i potencijalnih partnera, čime je Udruga VISOKI JABLANI ojačala kapacitete za razvoj i provedbu novih projekata i programa. Medijski je projekt bio jako dobro popraćen čime je udruga dobila vidljivost i prepoznatljivost na civilnoj sceni. Pokretanjem širokih javnih rasprava o zapošljavanju OSI i novom Zakonu o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju OSI tijekom kampanje, **Udruga VISOKI JABLANI jedna je od zaslužnih aktera što je u Pravilnik o utvrđivanju kvote za zapošljavanje OSI unesena odredba o mogućnosti zamjenske kvote; mogućnosti poslodavaca da kvote koje im novi Zakon nameće zadovolje podugovaranjem usluga OSI koje se samozapošljavaju.**

Iste godine, 2015. u svibnju, ponovno u partnerstvu s *Mrežom udruga osoba s invaliditetom Dalmacije, te također:*

- *Hrvatskim zavodom za zapošljavanje, Područnim uredom Split,*
- *Kemijско-tehnološkim fakultetom iz Splita,*
- *Hotelom Park iz Splita,*
- *Umjetničkom akademijom u Splitu,*
- *Centrom za kulturu i cjeloživotno obrazovanje Zlatna Vrata,*
- *i Centrom za rehabilitaciju Josipovac iz Dubrovnika,*

potpisan je Ugovor o donaciji za provedbu projekta **Odgovorno poslovanje čisti svijet**, kojim je udruga zakoračila u novo područje djelovanja, održivi razvoj. Projekt je razvijen tijekom 2014. godine s ciljem unaprjeđenja zapošljavanja osoba s invaliditetom kroz obuke u reciklaži otpadnih sapuna iz hotela, predviđene za osposobljavanje osoba s invaliditetom za rad u svim fazama proizvodnje od prikupljanja „otpada“ do finalnog proizvoda. Projekt ponovno sufinancira Europska unija iz Europskog socijalnog fonda, putem programa IPA IV: Razvoj ljudskih

potencijala, kroz program „Poboljšanje pristupa tržištu rada osobama s invaliditetom” koji koordinira Hrvatski zavod za zapošljavanje i Ured Vlade RH za udruge. Projekt predstavlja inovativan model socijalnog poduzetništva i javno-privatnog partnerstva za zaštitu okoliša, jedinstven u cijeloj EU. Uspostavlja pogon za reciklažu sapuna iz hotela. Njegov opći cilj je unaprijediti održivi razvoj Hrvatske, dok su dva specifična cilja: ukloniti tone kemijskog otpada s odlagališta kao dio odgovora na globalni izazov očuvanja okoliša; te otvoriti nova radna mjesta za teško zapošljive skupine građana (osoba s invaliditetom) u području prikupljanja i recikliranja kemijskog otpada iz ugostiteljskog sektora. Partneri su tijekom 2015. proveli istraživanje o ekološki prihvatljivoj metodi reciklaže; izradili novi kurikulum za reciklažu sapuna i započeli edukaciju 46 osoba s invaliditetom (OSI) za reciklažu, pakovanje, plasiranje sapuna na tržište te samostalno vođenje socijalnog poduzeća. Tijekom 2015. godine su opremljena 2 radna centra (u Solinu i Mlinima, U Dubrovniku). U 2016. je zaposleno 8 OSI koji su prikupljali i reciklirali sapune iz 5 suradničkih hotela. Ideja je proizašla iz potrebe hotelijera da prate trendove uvođenja zelenog poslovanja kako bi postali konkurentniji; potrebe za reduciranjem stope nezaposlenosti, posebno niže obrazovanih i teško zapošljivih društvenih skupina, te potrebe za razvojem novih, tzv. zelenih, zanimanja koja su u Hrvatskoj deficitarna.

U partnerstvu s *Centrom za edukaciju, istraživanje i primjenu novih znanja UP2DATE* iz Zagreba te Udrugom roditelja djece s posebnim potrebama „Poseban prijatelj” iz Dubrovnika, tijekom 2015. je razvijen i projekt **„Baš smo cool tako jednaki, a tako različiti”**. Pilot projekt je proveden tijekom 2015/2016. godine uz potporu Ministarstva znanosti, obrazovanja i športa. Projekt je polučio veliki uspjeh i veliki interes škola diljem Hrvatske te ga od 2015. godine provodimo kontinuirano u suradnji s osnovnim školama. Radi se o projektu neformalne edukacije kroz interaktivne radionice za učenike i nastavnike, za podizanje svijesti o značaju razumijevanja i prihvaćanja različitosti kao preduvjeta za zaštitu ljudskih prava, sprečavanje diskriminacije i vršnjačkog nasilja te uključivanje djece s teškoćama u redovni obrazovni sustav. Cilj projekta je širenje kulture tolerancije i razumijevanje „drugog i drugačijeg” među osnovnoškolcima, a osnovna ideja je prevenirati i suzbijati diskriminaciju i vršnjačko nasilje među djecom i mladima kroz senzibiliziranje djece za potrebe, ali prvenstveno za sposobnosti i kapacitete njihovih vršnjaka s poteškoćama u razvoju. Temeljna aktivnost projekta je provedba interaktivnih edukativnih radionica s učenicima od 1. do 8. razreda. Kroz projekt je također formirana Facebook Grupa potpore djeci, roditeljima i školama u borbi s vršnjačkim nasiljem, :dislike: za nasilje. U školskoj godini 2015/2016. projekt su sufinancirali Ministarstvo znanosti obrazovanja i sporta, Zaklada za poticanje partnerstva i razvoja civilnog društva iz Pule te Grad Dubrovnik. U školskoj godini 2016/2017. provodio se zahvaljujući financijskoj potpori Zaklade „Hrvatska za djecu” i UNIQA osiguranja, a narednih godina je financiran kroz donacije Grada Dubrovnika i MZOŠ. Projektom je do sada obuhvaćeno preko 1800 učenika i učenica te 200 prosvjetnih djelatnika i djelatnica u 12 osnovnih škola.

1. OŠ Vladimira Nazora iz Rovinja,
2. OŠ Jurja Dobrile iz Rovinja,
3. OŠ Ivana Gundulića iz Dubrovnika,
4. OŠ Marina Držića iz Dubrovnika

5. OŠ Montovjerna iz Duborvnika
6. OŠ Braće Glumac s Lastova
7. OŠ Veruda iz Pule,
8. OŠ Petra Studenca iz Kanfanara,
9. OŠ Svetvinčenat,
10. OŠ Milana Begovića iz Vrlike,
11. OŠ Vladimira Nazora iz Škabrnje
12. OŠ Kistanje

S projektom želimo postići kontinuitet i narednih godina te uključiti u projekt što više škola s područja Republike Hrvatske i šire. U provedbi projekta aktivni su svi sudionici odgojno-obrazovne prakse: učenici, ravnatelji, nastavnici i roditelji. Djeci pristupamo na njima zanimljiv način, kroz pustolovnu dječju literaturu. Naime, Udruga VISOKI JABLANI je krajem 2015. pokrenula **Biblioteku VISOKI JABLANI**, specijaliziranu za ljudska prava i jednake mogućnosti, te kao svoj prvijenac prevela zanimljivo štivo američkog autora Johnnia Tuitela, motivacijskog govornika s cerebralnom paralizom (CP) koji je napisao seriju dječjih detektivskih romana, u 6 nastavaka, "Avanture na jezeru Gun" (The Gun Lake adventure), u kojem je glavni junak dječak s CP-om, a koji predstavlja čitavu lepezu vršnjačkih odnosa. Knjiga se koristi kao pomoćno nastavno sredstvo za neformalnu edukaciju. **Ovo je prva knjiga u Hrvatskoj koja je, zahvaljujući našim partnerima iz Centra UP2DATE, istovremeno objavljena u standardnom crnom tisku, na Brailleovom pismu i u digitalnom formatu prilagođenom slijepim i slabovidnim osobama te svima onima koji iz različitih razloga ne mogu čitati standardnu tiskanu knjigu.**

Tijekom 2017/2018. godine Udruga je uspješno provela projekt "**RePlast 3D**", u partnerstvu s Centrom UP2DATE iz Zagreba, kroz koji je gradila kapacitete partnerskih udruga za pokretanje društvenog poduzeća za sekundarno zbrinjavanje plastičnog otpada. Osposobljavanje za poslovno upravljanje, reciklažu plastike i proizvodnju filameta (punjenja) za 3D printere prošlo je 15 članova i korisnika partnerskih udruga (nezaposlenih osoba s invaliditetom, žena i mladih). Istovremeno, projektom je podignuta javna svijest o društvenom poduzetništvu kao generatoru održivog gospodarskog i društvenog razvoja te dat doprinos razvoju društvenog poduzetništva u Republici Hrvatskoj. Projekt je financirala Europska unija, iz Europskog socijalnog fonda, putem Operativnog programa „Učinkoviti ljudski potencijali“ 2014. – 2020., u okviru instrumenta „Poticanje društvenog poduzetništva“. Jačanjem ljudskih kapaciteta partnerskih OCD-a za poduzetništvo te ispitivanjem poslovnog okruženja i potrebnih tehničkih kapaciteta za reciklažu plastike i proizvodnju 3D filameta, stvorili smo osnovne preduvjete za razvoj društvenog poduzetništva u području cirkularne ekonomije. Ponovno se željelo doprinijeti rješavanju dva najveća društvena izazova: velike i dugotrajne nezaposlenosti teže zapošljivih društvenih skupina te očuvanja okoliša. Suradnja na kreiranju i provedbi edukacija te savjetovanju tijekom projekta uspostavljena je:

- *s timom stručnjaka s Ekonomskog fakulteta u Splitu, u području poslovne ekonomije i upravljanja otpadom;*

- *timom stručnjaka s Fakulteta strojarstva i brodogradnje Sveučilišta u Zagrebu, u području prerade i uporabe plastike.*

Radi razmjene iskustava, dobrih praksi i tehničke podrške za uspostavljanje testnog pogona i istraživanje mogućnosti reciklaže plastike, suradnja je uspostavljena s nizozemskom tvrtkom *Reflow Filament*, koja ima pogone za reciklažu plastike i proizvodnju 3D filameta u Indiji, Tanzaniji i u Nizozemskoj. Ideja je proizašla iz potrebe sekundarnog zbrinjavanja plastičnog otpada akumuliranog na priobalju Jadrana, koje prijeti velikim onečišćenjem mora; potrebe za reduciranjem stope nezaposlenosti niže obrazovanih skupina, posebice u manje razvijenim područjima; te ponovno potrebe za razvojem novih, tzv. zelenih zanimanja koja su u Hrvatskoj deficitarna.

S projektom RePlast 3D, Udruga VISOKI JABLANI ušla je u polufinale Europskog natjecanja za društvenu inovaciju 2019. Bili smo jedan od 30 polufinalista odabranih među 543 prijave iz 28 zemalja članica EU i zemalja sudionica programa Obzor 2020 (Horizon 2020). Natjecanje je bilo otvoreno za društvene inovatore, poduzetnike, studente, dizajnere, tvrtke i sve ostale koji su željeli pomoći u rješavanju izazova plastičnog otpada. Polufinalisti su dobili tehničku pomoć u razvoju svojih projekata i imali priliku sudjelovati na Europskoj akademiji za natjecanje u socijalnim inovacijama. Europska akademija je intenzivni trodnevni događaj na kojem je 30 polufinalista prošlo obuku iskusnih socijalnih inovatora. Imali smo priliku razviti svoje projekte u održive poslovne pothvate i umrežiti se s drugim poduzetnim inovatorima. Akademija za društvene inovacije je održana od 16. do 18. srpnja 2019. u Torinu. Projekt RePlast 3D, kao i rad udruge, dobili su svoju vidljivost na razini EU, a promocija se odvijala i putem naših promotivnih kanala, ali i što nam je značajnije, putem brojnih promotivnih kanala Europske komisije kao organizatora natjecanja. Što se međunarodnog umrežavanja tiče, kroz Europsko natjecanje za društvenu inovaciju 2019. ostvarili smo vrijedne nove kontakte s 29 polufinalista, različitih srodnih organizacija i pojedinaca iz zemalja članica EU i zemalja sudionica programa Obzor 2020 (Horizon 2020), društvenih inovatora i poduzetnika kako slijedi:

- Apaga (Armenia),
- DYCLE - Diaper Cycle (Germany),
- Edible plates and cutlery (Bulgaria),
- Ekomodo (Spain),
- Empower (Norway),
- Evegren biodegradable material solution (Slovenia),
- Fountains of Bulgaria (Bulgaria),
- FunPlastic Toys (Greece),
- Green Sail (Croatia),
- Kidibot Plastic Battles (Romania),
- Koepala Aterimo (Finland),
- LAM'ON (Bulgaria),
- Litter Traps & Recycled Park (Netherlands),
- Luft parcel (United Kingdom),
- MIWA solution for plastics reduction (Czech Republic),
- pana (Spain),

- Le Pavé par Sasminimum (France),
- Paving Sustainable Communities of the Future (Macedonia),
- Plast'if (France),
- The Plastomobile: Mobile plastic recycling workshop (Lithuania),
- Plas'tri (France),
- pluumo (United Kingdom),
- ReCarbonate (Belgium),
- ReciclaGaMe (Italy),
- ReFeel Good (Portugal),
- RIS (Slovenia),
- SAFE public events products and circular business model (SAFE) (Slovenia),
- SpraySafe (Portugal)
- i VEnvirotech (Spain).

U periodu od početka 2017. do kraja 2019. godine, Udruga je koristila Institucionalnu potporu za stabilizaciju i razvoj udruge Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva, u vrijednosti 73.196 kuna na godišnjoj razini. Institucionalna potpora nam je tijekom 2018. i 2019. godine omogućila stabilizaciju radnih mjesta, razvoj gospodarske djelatnosti, razvoj 4 nova velika projekta za društveni razvoj u ukupnoj vrijednosti preko 7.500.000,00 kuna, njihovu prijavu na 3 različita EU natječaja za sufinanciranje iz Europskog socijalnog fonda te dijelom operativno funkcioniranje Udruge. Međutim, zahvaljujući predugom vremenu čekanja odluka upravljačkih i provedbenih tijela natječaja, odnosno nadležnih tijela državne uprave, o financiranju projekata (više od godinu i pol), u 2019. godini nam je Institucionalna potpora omogućila operativno funkcioniranje do kraja godine. Najveći uspjeh je bio preživjeti aktivno godinu i ne generirati financijske gubitke, a najveći problem(i) nedostatak natječaja i predugo čekanje odluka nadležnih državnih tijela o financiranju projekata te manjak ljudskih resursa.

Naime, u poslovanju Udruge poteškoće su se pojavile polovinom 2019. godine kada nam je unaprjeđenje financijske održivosti, sukladno Planu za 2019. godinu, bilo potpuno onemogućeno od strane tijela državne uprave i javnih institucija koje upravljaju i provode relevantne EU programe financiranja i natječaje za bespovratna sredstva iz EU fondova, predominantno ESF-a. Osim nevjerojatnog kašnjenja s raspisivanjem EU natječaja i evaluacijama pristiglih prijava, velika prepreka za pripremu kvalitetnih projektnih prijava je bio i sistem provedbe trajnih poziva na dostavu projektnih prijedloga koji se, zbog potkapacitiranosti provoditelja natječaja, sveo na "najbrži prst" i "beskonačno" produljenje obustave poziva zbog zaprimanja velikog broja prijava koje se sporo rješavaju. Uz to, uvjeti novog natječaja za razvoj društvenog poduzetništva "Jačanje poslovanja društvenih poduzetnika – faza I.", s kojim se kasnilo više od 2 godine, a kroz koji smo planirali follow up projekta „RePlast 3D“, definirani su bez ikakve sinergije s prethodnom investicijom u razvoj društvenog poduzetništva kroz EU natječaj "Poticanje društvenog poduzetništva" iz 2017. Rezultat svega je bio da Udruga VISOKI JABLANI nije bila prihvatljiv prijavitelj na natječaju (unatoč europskom priznanju za društvenu inovaciju). Pripremljen je novi follow up projekt "Centar za održivi razvoj lokalne zajednice općine Biskupija" (kasnije preimenovan u Centar za održivi razvoj lokalne zajednice općine Lovas s obzirom na promjenu lokacije

provedbe), u vrijednosti 1.997.844,59 kn, za koji su 2019. osigurana sredstva kroz natječaj "Prostori sudjelovanja - razvoj programa revitalizacije prostora u javnom vlasništvu kroz partnerstvo OCD-a i lokalne zajednice".

S obzirom da, radi gore navedenih poteškoća s natječajima, nismo uspjeli razviti gospodarske aktivnosti u željenom kapacitetu, vlastita sredstva i dalje čine samo manji dio financiranja udruge dok se istovremeno nastavlja rad na razvoju gospodarskih djelatnosti i samoodrživosti udruge. S Udrugom ZONA iz Poreča, koja u periodu 07/2019. - 09/2020. provodi edukativni projekt EKO LAB financiran bespovratnim sredstvima Ureda za udruge u okviru Hrvatsko - švicarskog programa suradnje "Osnaživanje doprinosa organizacija civilnog društva obrazovanju za održivi razvoj za unaprjeđenje ekonomske i socijalne kohezije", podugovorili smo pružanje usluge teorijske i praktične edukacije učenika srednjih škola u Istri iz oporabe plastičnog otpada. Ugovor je realiziran krajem 2019. i početkom 2020.

Od 2020. godine, Udruga provodi EU projekt **Centar za održivi razvoj lokalne zajednice općine Lovas**. S ciljem demografske i gospodarske revitalizacije općine, kroz javno-privatno partnerstvo i međusektorsku suradnju 8 udruga i JLS, partneri su pokrenuli ovaj društveni centar kao glavni instrument za unaprjeđenje kvalitete života stanovništva. Provedba je započela 5.11.2020. i trajat će do 4.5.2023. godine. Radi se o inovativnom europskom projektu koji djeluje kao svojevrsni akcelerator lokalnog i regionalnog društvenog, gospodarskog i kulturnog razvoja te profesionalnog i osobnog razvoja lokalnog stanovništva. Udruga VISOKI JABLANI projekt provodi u partnerstvu s:

- Općinom Lovas,
- Kulturno-umjetničkim društvom „Ivan Goran Kovačić“,
- Športsko ribolovnom udrugom Lovas,
- Udrugom vinogradara i vinara „Srijem“ iz Lovasa,
- Klasterom proizvođača voća i voćnih proizvoda
- Klasterom proizvođača orašastih plodova Vukovarsko - srijemske županije
- Udrugom INFORMO – udruga za poticanje zapošljavanja, stručnog usavršavanja i obrazovanja
- i Udrugom ISTARSKO – Ekomuzej iz Vodnjana.

Centar je započeo s radom početkom studenog 2021. i provodi brojne programe osposobljavanja, jačanja građanskih kompetencija, digitalnih kompetencija i 3D printa, revitalizacije kulturne baštine i starih zanata, očuvanja okoliša i održivog gospodarenja resursima, marketinga i promocije lokalnih proizvođača te različite kulturne sadržaje, predstave, koncerte, revije i sl. Veliki dio sadržaja usmjeren je na djecu i mlade s ciljem „direktnog ulaganja u budućnost“. U različite edukativne radionice uključilo se do sada preko 200 korisnika iz cijele Vukovarsko-srijemske županije, svih dobnih skupina. Mališani OŠ Lovas redovno pohađaju razne kreativne i znanstvene radionice; brojni OPG-ovci, članovi Agroklastera Vukovarsko-srijemske županije, sudjeluju u edukacijama za rezidbu, ekološki uzgoj, stvaranja Slow Food zajednice, marketinga i promocije lokalnih proizvođača; lokalne žene, vrijedne čuvarice kulturne baštine, aktivne su u programima oživljavanja starih zanata, zlatoveza i šlinge; a brojni drugi mještani sudjeluju u javnim raspravama, kulturnim manifestacijama, radnim akcijama

čišćenja okoliša i sl. U Centru je zaposleno 5 lokalnih koordinatora kojima pomaže 20-tak lokalnih volontera te su angažirani brojni domaći i međunarodni stručnjaci na provedbi više od 16 programa za unaprjeđenje kvalitete lokalnog života. Aktivnosti za građane se u Centru organiziraju svakodnevno, i po nekoliko radionica dnevno. Svi programi su besplatni i korisnici su do sada pokazali izuzetno zadovoljstvo i interes. Projekt je sufinancirala Europska unija iz Europskog socijalnog fonda putem Operativnog programa „Učinkoviti ljudski potencijali“ 2014. – 2020., u okviru instrumenta „Prostori sudjelovanja – razvoj programa revitalizacije prostora u javnom vlasništvu kroz partnerstvo OCD-a i lokalne zajednice“ te također Ured Vlade Republike Hrvatske za udruge. Općina Lovas je ustupila 3 općinska prostora na korištenje i upravljanje partnerskim udrugama: zgradu Centra kompetencija, dio prostora Vatrogasnog Doma i dio prostora Doma kulture. Kao jedinstvena inovacija i nastavak projekta „RePlast 3D“, u Centru je uspostavljen i mali pokazni ECO Lab za reciklažu plastičnog otpada i proizvodnju filameta za 3D printere, u koji mještani mogu donijeti otpadnu plastiku i dobiti potpuno novi isprintani proizvod. Na ovaj način, Centar podiže svijest lokalne zajednice, a posebice mladih ljudi i djece, o značaju očuvanja prirode, kružne ekonomije i reciklaže. Centar teži poduprijeti i razvoj društvenog poduzetništva i otvoriti nove mogućnosti za zapošljavanje teže zapošljivih skupina. S ciljem pokretanja malog društvenog poduzeća za oživljavanje starih zanata, partneri su investirali oko 150.000 kuna u uređenje šivaone u kojoj provode radionice izrade zlatoveza te krojenja, šivanja i šlinganja. Dvadesetak lovaskih žena marljivo uči vještine izrade modernih odjevnih predmeta s tradicijskim vezovima i elementima narodnih nošnji. Svi programi temeljeni su primarno na lokalnim resursima i lokalnim potencijalima. Tijekom 10 mjeseci, stručnjaci Centra (etnolozi, muzeolozi, arheolozi i dr.) provest će i istraživanje potreba i turističkih potencijala općine te analizirati stavove lokalnih dionika s ciljem izrade kulturno-povijesne analize prostora. Kroz mapiranje kulturnih i prirodnih turističkih atrakcija, ocjene stanja i smještajnih kapaciteta, katalogiziranje i izradu prostorne baze podataka i sl., izradit će sveobuhvatan Interpretacijski plan općine s listom projekata za razvoj kulturnog turizma. Inicijalni sastanak ključnih dionika, održan 23. ožujka 2022., polučio je izuzetne rezultate i veliki odaziv. Okupili su se predstavnici Općine, Turističke zajednice VSŽ, Pčelarskog Saveza VSŽ, Agroklastera VSŽ, LAG-a Srijem, Aratora d.o.o. Agencije za razvoj TINTL, Citrusa d.o.o. te Promohr-a d.o.o. i izrazili spremnost na suradnju. U režiji polaznika edukativnog programa „Škola organizacije kulturnih događanja“, a u suradnji s KineDok Hrvatska i lokalnim ugostiteljem Caffè Barom Bim, Centar je pripremio bogati program i za Kulturno ljeto 2022. u Lovasu. Pokrenut je FDF – Festival dokumentarnog filma, organizirane izložbe akvarela i putopisnih fotografija iz cijelog svijeta, dva koncerta, Ribarska noć, Disco večer za one malo mlađe i sve koji se tako osjećaju te još brojna događanja za stanovnike i posjetitelje Lovasa. Provedba projekta traje do svibnja 2023. godine i planirana je kao početak dugoročnog procesa usmjeravanja lokalne zajednice u pravcu održivosti. Ovaj projekt, a posebice ostvareno javno-civilno partnerstvo različitih dionika iz različitih sektora, otvara nove mogućnosti financiranja razvojnih projekata te povećanje stope sufinanciranja od strane Europske unije, kako na lokalnoj tako i na državnoj razini.

Projekti Udruge u najvećem su dijelu financirani iz sredstava EU iz Europskog socijalnog fonda kroz program Razvoj ljudskih potencijala. Udruga djeluje na

teritoriju cijele Republike Hrvatske i raspolaže kvalitetnim ljudskim kapacitetima (28 članova: politologa, sociologa, managera i dr.(uključujući OSI), 8 zaposlenih i oko 300 potencijalnih korisnika (nezaposlenih, mladih i sl.). Do sada je ostvarila partnerstvo i surađivala s preko 30 OCD-a, JLS-a, javnih i obrazovnih ustanova, privatnih tvrtki i poduzetnika, strukovnih udruga i dr. dionika. Udruga ima dobru vidljivost i prepoznatljivost u javnom prostoru zahvaljujući dugogodišnjoj suradnji s brojnim medijima, nekoliko razvijenih Web platformi, Web stranicama svakog projekta i značajnom broju pratitelja na društvenim mrežama.

Iako su protekle 2 godine (2020/2021) bile izuzetno teške za rad udruge zbog globalne pandemije COVID 19 i vezanih restrikcija, globalne ekonomske krize te nedostatka adekvatnih natječaja za kandidiranje projekata, Udruga VISOKI JABLANI uspjela je prilagoditi svoje poslovanje, reducirati troškove i prebroditi krizni period, te je s novim projektom razvoja društvenog centra u Lovasu izašla iz poteškoća nemjerljivo jača nego prije.

Cilj ovog strateškog plana je zadržati postojeće kapacitete i unaprijediti daljnji razvoj programa i projekata Udruge, s naglaskom na jačanje gospodarskih djelatnosti, diversifikaciju proizvoda i usluga te samoodrživost Udruge.

U 2021. godini je, u partnerstvu s Udrugom za savjetovanje, edukaciju i pomoć roditeljima djece s posebnim potrebama "Poseban prijatelj" Dubrovnik, na natječaj MZO za dodjelu bespovratnih sredstava projektima udruga u području izvaninstitucionalnog odgoja i obrazovanja djece i mladih u školskoj godini 2021./2022. kandidiran projekt „**Za učenje spremni**“ koji će se provoditi tijekom 2022. godine. Trenutno je oko 544 djece s teškoćama u razvoju od 0 do 19 godina u gradu Dubrovniku. U OŠ kojima je Grad osnivač ima ukupno 169 učenika s poteškoćama. Djeca se relativno kasno integriraju u redovan obrazovni sustav. Upisi u pravi razred se odgađaju jer se kod djece predškolske dobi uočavaju ograničenja u usvajanju nastavnog gradiva i teškoće socijalizacije kao posljedice nepovoljnih bio-psiho-socijalnih utjecaja: neurološkog statusa, kognitivnih i perceptivnih sposobnosti kao i nepovoljnih utjecaja iz uže socijalne sredine. Iako se pojam "školska zrelost" poistovjećuje s intelektualnim sposobnostima djeteta, kod. tzv. "nezrele djece" razlog za probleme u usvajanju školskog gradiva nisu teškoće intelektualnog funkcioniranja već se npr. može raditi o neurološkim oštećenjima i problemima na području perceptivno-motoričkog funkcioniranja i ona su uslijed toga nedovoljno samostalna, plašljiva, inhibirana. Provođenjem strukturiranog programa poticanja perceptivno-motoričkih sposobnosti i nivoa socijalne adaptacije s najmanje 50 djece od 5 do 8 godina već u vrtićima, želimo podići spremnost djece s teškoćama u razvoju za učenje i integraciju u redovni obrazovni sustav i smanjiti broj odgoda upisa u prvi razred OŠ na području Grada. Svrha projekta je podići spremnost djece s teškoćama u razvoju za učenje i integraciju u redovni obrazovni sustav te smanjiti broj odgoda upisa u prvi razred osnovne škole na području Grada Dubrovnika. Primarni/specifični ciljevi su: 1. Provesti strukturirani program poticanja perceptivno-motoričkih sposobnosti i nivoa socijalne adaptacije s najmanje 50 djece predškolske dobi iz dubrovačkih vrtića; 2. Podići razinu javne svijesti, a posebice svijesti odgojnih i obrazovnih djelatnika te članova obitelji djece s teškoćama u razvoju, o metodama potpore

djeci s teškoćama u razvoju za uspješno učenje i sudjelovanje u redovnom osnovnoškolskom obrazovanju.

VIZIJA

Socijalno osjetljivo, osviješteno i tolerantno društvo jednakih mogućnosti za sve ljude.

MISIJA

Misija udruge je unapređenje kvalitete života, te stvaranje uvjeta za osnaživanje, rast i razvoj, prvenstveno socijalno osjetljivih društvenih skupina, ali i šire zajednice kroz zajedničko djelovanje s drugim organizacijama civilnog društva, javnim i gospodarskim sektorom.

VRIJEDNOSTI I PRINCIPI DJELOVANJA

Udruga je samostalna, dobrovoljna, nestranačka i neprofitna organizacija, usmjerena ka stvaranju socijalno osjetljivog, osviještenog i tolerantnog društva te jednakih mogućnosti za sve ljude.

Temeljna načela rada Udruge jesu:

- Dobrovoljnost;
- Demokratski ustroj i način odlučivanja;
- Ravnopravnost svih članova/ica;
- Nepovredivost zajedničkog dogovora;
- Nepovredivost identiteta i interesa svakog/e člana/ice.

U Udruzi nije dopuštena diskriminacija osoba po rasi, boji kože, spolu, spolnom opredjeljenju, vjeri, političkom ili drugom uvjerenju, socijalnom ili drugom statusu, te prema bilo kakvim drugim osobnim karakteristikama.

Radi ostvarivanja svojih ciljeva, Udruga surađuje s predstavnicima/ama civilnog društva neovisno o rasi, boji kože, spolu, spolnom opredjeljenju, dobi, jeziku, vjeri, političkom ili drugom uvjerenju, nacionalnom ili socijalnom podrijetlu, naobrazbi, društvenom položaju ili drugim osobinama, kao i sa domaćim i stranim, nevladinim, vladinim, javnim i privatnim organizacijama i institucijama.

Udruga razvija kontinuirano svoje kapacitete, znanje i vještine, sudjeluje u procesima promišljanja i razvoja javnih politika, slijedi demokratske principe u svom radu, poštuje zakone i prati primjere dobre prakse u zemlji i svijetu.

CILJEVI

1. Osnaživanje i socijalno uključivanje osjetljivih i marginaliziranih društvenih skupina kao što su: osobe koje su doživjele bilo koji oblik fizičke i/ili psihološke traume, osobe s invaliditetom, osobe stradale od mina, osobe oboljele od teških i rijetkih bolesti, žrtve obiteljskog, seksualnog, uličnog i drugih vrsta nasilja,

ovisnici/ce, posebno djeca i mladi te osobe starije životne dobi, kao i obitelji i zajednice koje ih okružuju i dr.

2. Promicanje ravnopravnosti svih osoba, a posebice rodne ravnopravnosti, kroz javno zagovaranje, osnaživanje, edukaciju i zaštitu temeljnih ljudskih prava, te posebice ženskih ljudskih prava.

3. Promicanje temeljnih društvenih vrijednosti: slobode, jednakosti, ravnopravnosti, tolerancije i suživota, mirotvorstva, socijalne pravde, poštivanja temeljnih ljudskih prava, očuvanja prirode i okoliša te vladavine prava.

4. Promicanje i poticanje razvoja civilnog društva, njegove suradnje s javnim i privatnim sektorom, sudjelovanje u procesima donošenja odluka i kreiranju javnih politika, poticanje javnih rasprava i provedba projekata jačanja civilnog društva.

5. Razvoj domaće i međunarodne suradnje s ciljem razmjene iskustava, realizacije zajedničkih projekata, upoznavanja domaće i međunarodne javnosti s problematikom kojom se Udruga bavi, potrebom razvoja civilnog društva, zaštite temeljnih ljudskih prava te problemima i pravima socijalno osjetljivih i marginaliziranih društvenih skupina.

OPIS ORGANIZACIJE

Udruga za rehabilitaciju i edukaciju VISOKI JABLANI je neprofitna pravna osoba i djeluje na području Republike Hrvatske. Udruga ima Statut kojim regulira svoj rad. Statut Udruge izmijenjen je i usklađen s novim Zakonom o udrugama ("Narodne novine" broj 74/14), te usvojen na Izvanrednoj skupštini Udruge 16. rujna 2015. Financijsko poslovanje Udruge usklađeno je sa Zakonom o financijskom poslovanju i računovodstvu neprofitnih organizacija te prati načela dobrog financijskog upravljanja i kontrola, javnosti i transparentnosti.

Prema Statutu Udruge tijela upravljanja su:

1. Skupština
2. Predsjedništvo
3. Predsjednik/ca Udruge
4. Tajnik/ca Udruge

Skupština Udruge je najviše tijelo upravljanja Udruge. Skupštinu čine svi/e redovni/e članovi/ice Udruge - fizičke osobe, te po jedan predstavnik pravne osobe-redovne članice Udruge. Skupština redovito zasjeda najmanje jedanput godišnje, a sjednica izborne skupštine održava se svake četvrte godine.

Predsjedništvo je rukovodno tijelo Udruge koje između sjednica Skupštine operativno provodi odluke Skupštine i vodi poslovanje Udruge. Predsjedništvo Udruge sastoji se od 5 članova/ica Udruge, od kojih je jedan/na Predsjednik/ca udruge. Članove Predsjedništva bira Skupština Udruge s mandatom od 4 godine.

Predsjednika/cu Udruge bira Skupština između više kandidata/kinja, na mandat od 4 (četiri) godine uz mogućnost ponovnog izbora. Obveza je Predsjednika/ce

Udruge da zastupa Udrugu, promiče interese i rukovodi radom Udruge. Predsjednik/ca podnosi izvješće o svom radu Skupštini.

Tajnika/cu Udruge bira Skupština na vrijeme od 4 (četiri) godine među članovima Predsjedništva Udruge, uz mogućnost ponovnog izbora. Prava i dužnosti Tajnika/ce su:

1. obavlja administrativne, tehničke i stručne poslove Udruge,
2. vodi Registar članova i arhiv Udruge.

Tajnik/ca podnosi izvješće o svom radu Predsjedniku/ci Udruge.

Članom/icom Udruge mogu postati svi/e državljani/ke Republike Hrvatske i strani/e državljani/ke, te domaće i strane pravne osobe, sukladno Zakonu o udrugama, koji prihvate Statut Udruge, pod jednakim uvjetima navedenim Statutom. Članom/icom Udruge može postati svaka poslovno sposobna osoba, fizička i pravna, koja prihvaća odredbe Statuta. Pravna osoba svoje članstvo u Udruzi ostvaruje putem ovlaštenog predstavnika/ce. Članom/icom Udruge mogu postati osobe mlađe od 14 godina za koje pisanu izjavu o učlanjivanju u Udrugu daje zakonski zastupnik ili skrbnik, dok za osobe s navršениh 14 godina zakonski zastupnik ili skrbnik daje pisanu suglasnost.

Udruga ima redovne, podupiruće, nominalne i počasne članove/ice. Redovnim/om članom/icom Udruge može postati bilo koja pravna ili fizička poslovno sposobna osoba koja se u dosadašnjem privatnom ili profesionalnom radu zalagala za rješavanje pitanja koja se odnose na djelatnosti i ciljeve Udruge, ili za koju se može osnovano pretpostaviti da će se za ta pitanja zalagati u budućnosti; odnosno osoba koja se svojim volonterskim zalaganjem, kroz poslovnu suradnju ili na drugi prihvatljiv način aktivno uključila u rad Udruge, ili za koju se može osnovano pretpostaviti da će se aktivno uključiti u rad Udruge u budućnosti, a koja je suglasna sa Statutom Udruge i dostavi ispunjenu pristupnicu. Podupirući/a član/ica Udruge može postati bilo koja pravna ili fizička poslovno sposobna osoba koja je suglasna sa Statutom Udruge, koja dostavi ispunjenu pristupnicu. Nominalni/a član/ica Udruge može postati svaka fizička osoba bez poslovne sposobnosti ili s ograničenom poslovnom sposobnošću koja je suglasna sa Statutom Udruge, koja dostavi ispunjenu pristupnicu. Nominalni/a član/ica ima sva prava i obveze kao i podupirući/a član/ica. Nominalnog/u člana/icu zastupa roditelj, posvojitelj ili skrbnik. Počasni/a član/ica Udruge može postati svaka poslovno sposobna fizička osoba, osoba bez poslovne sposobnosti ili s ograničenom poslovnom sposobnošću, a koju zastupa roditelj, posvojitelj ili skrbnik, i pravna osoba, koja pokaže izrazite rezultate u promicanju vrijednosti Udruge.

Svi/e članovi/ice sudjeluju u radu Udruge, ali bez prava glasa na Skupštini Udruge. Pravo glasa na Skupštini Udruge imaju samo redovni/e članovi/ice Udruge, prema principu jedan/na član/ica jedan glas.

INSTITUCIONALNI OKVIR

Nacionalni okvir

Udruga u svom radu prati strateške i zakonske okvire u 3 ključna područja kojima se bavi: 1. jednake mogućnosti i ljudska prava, 2. obrazovanje te 3. održivi razvoj i društveno poduzetništvo:

- Nacionalnu strategiju izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom od 2017. do 2020. godine;
- Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom;
- Strategija obrazovanja, znanosti i tehnologije;
- Strateški plan MZO RH za razdoblje 2020 – 2022.;
- Zakonom o predškolskom odgoju i obrazovanju;
- Zakon o odgoju i obrazovanju u osnovnoj i srednjoj školi;
- Strategija Europa 2020
- Strategiju razvoja društvenog poduzetništva u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2015. do 2020. godine
- Strategiju održivog razvitka Republike Hrvatske;
- Zakon o regionalnom razvoju Republike Hrvatske;
- Programe održivog razvoja lokalne zajednice;

Nacionalna strategija izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom predstavlja strateški dokument kojim se u Republici Hrvatskoj usmjerava provedba politike prema osobama s invaliditetom, a na taj način djeluje i kao provedbeni dokument Konvencije o pravima osoba s invaliditetom.

Republika Hrvatska kao članica Ujedinjenih naroda, Europske unije i Vijeća Europe te potpisnica svih ključnih konvencija i standarda u području socijalne i ekonomske sigurnosti građana, preuzela je obvezu zaštite i promicanja ljudskih prava osoba s invaliditetom kako bi mogle ravnopravno sudjelovati u građanskim, političkim, ekonomskim, društvenim i kulturnim područjima života. Svoje opredjeljenje za puno ostvarivanje svih temeljenih ljudskih prava osoba s invaliditetom, Republika Hrvatska je kao treća država po redu u svijetu potvrdila i potpisivanjem Konvencije o pravima osoba s invaliditetom Ujedinjenih naroda 2007. godine, čime je pokazala da želi slijediti put napretka poštujući načela Konvencije i prava osoba s invaliditetom u potpunosti.

Donošenjem Nacionalne strategije jedinstvene politike za osobe s invaliditetom od 2003. do 2006. godine i Nacionalne strategije izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom od 2007. do 2015. godine, Vlada Republike Hrvatske pokazala je predanost dosadašnjim naporima pri kreiranju multi-sektorske politike promicanja prava osoba s invaliditetom.

U osmogodišnjem razdoblju provedbe najvažnijeg nacionalnog dokumenta za osobe s invaliditetom Nacionalne strategije izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom 2007. – 2015., na području ostvarivanja zaštite prava osoba s invaliditetom postignuti su značajni rezultati što je prepoznao i Odbor za prava osoba s invaliditetom UN-a i pohvalio RH na velikom broju postignuća.

Zakonodavna regulativa se kontinuirano unaprjeđivala te kao značajnije zakonske izmjene za osobe s invaliditetom izdvajamo:

- Izmjenom izbornog zakonodavstva i donošenjem novog Zakona o registru birača (2012.) osobama lišenim poslovne sposobnosti omogućen je upis u registar birača i ostvarivanje biračkog prava, a što im omogućuje participaciju u političkom životu.
- Novim Zakonom o socijalnoj skrbi (2013.) stvoreni su temelji za transformaciju ustanova i deinstitutionalizaciju korisnika, učinkovitiju kontrolu kvalitete pruženih usluga i brži razvoj mreže različitih usluga u zajednici u suradnji s ostalim dionicima.
- Obiteljskim zakonom koji je donesen u 2014. godini^[1](Zakon je suspendiran od strane Ustavnog suda jer se pokazalo da su pojedine njegove odredbe nedovoljno jasno normirane.) po prvi puta je propisana obveza djelomičnoga lišenja poslovne sposobnosti kao pravilo, i to samo u dijelovima u kojima je to doista potrebno za zaštitu prava štíćenika, a institut potpunoga lišenja poslovne sposobnosti potpuno je napušten. Također je omogućeno da se za skrbnika imenuje i više od jedne osobe, kao i da se imenuje zamjenik skrbniku čime je moguće spriječiti »zastoj« u obavljanju poslova skrbnika u slučajevima trenutne spriječenosti skrbnika. Uvedena je zakonska obveza poštivanja želja štíćenika te je svakoj osobi omogućeno da u vrijeme postojanja poslovne sposobnosti imenuje osobu koju bi želio imati za skrbnika. U razdoblju od 5 godina od donošenja Zakona izvršit će se revizija svih postojećih rješenja o potpunom lišenju poslovne sposobnosti osobe s invaliditetom i ukidanje instituta potpunog lišenja poslovne sposobnosti te omogućavanje osobama s invaliditetom da budu jednako priznate kao osobe pred zakonom. Iste su odredbe propisane i Obiteljskim zakonom iz 2015. godine (»Narodne novine«, br. 103/15).
- Novim Zakonom o zaštiti osoba s duševnim smetnjama (2014.) pojačan je nadzor nad procesom prisilnog smještaja osobe s mentalnim oštećenjem te su ojačane ovlasti pravobranitelja za osobe s invaliditetom u procesu.
- Zakonom o jedinstvenom tijelu vještačenja (2013.) postupak vještačenja je transparentniji i učinkovitiji. Uvođenjem novog sustava vještačenja učinjen je veliki iskorak u nastojanju da se ujednače kriteriji u postupku vještačenja i da se korisnicima olakša ostvarivanje prava na osnovi invaliditeta, jer će koristiti jedan nalaz i mišljenje za ostvarenje prava u gotovo svim sustavima.
- Novim Zakonom o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju osoba s invaliditetom (2013.) uveden je jedinstveni okvir za provođenje profesionalne rehabilitacije na sustavan način i po modelu kojim se osiguravaju ujednačeni standardi, mjerila i metodologija provođenja profesionalne rehabilitacije u RH te su uvedene kvote za zapošljavanje osoba s invaliditetom za sve poslodavce.
- Donošenjem Zakona o hrvatskom znakovnom jeziku i ostalim sustavima komunikacije gluhih i gluhoslijepih osoba u Republici Hrvatskoj (2015.) navedenim osobama priznato je pravo na korištenje znakovnog jezika u svim područjima života.

- Doneseni su podzakonski akti u području odgoja i obrazovanja u svrhu veće dostupnosti redovnog obrazovanja djeci s teškoćama u razvoju te je uveden značajniji broj pomoćnika u nastavi.
- Donesena je Strategija cjeloživotnog profesionalnog usmjeravanja i razvoja karijere u Republici Hrvatskoj za razdoblje 2016. – 2020., kojom se između ostaloga, nastoji unaprijediti sustav profesionalnog usmjeravanja za učenike s teškoćama i osobe s invaliditetom.
- U svrhu intenziviranja procesa deinstitutionalizacije i transformacije domova socijalne skrbi u lipnju 2014. godine donesen je Operativni plan deinstitutionalizacije i transformacije domova socijalne skrbi i drugih pravnih osoba koje obavljaju djelatnost socijalne skrbi u Republici Hrvatskoj 2014. – 2016.
- Razvijen je niz različitih usluga u zajednici koje su iznimno važne za proces deinstitutionalizacije i transformacije domova socijalne skrbi: usluga organiziranog stanovanja uz podršku, usluga osobnog asistenta, tumača znakovnog jezika i videćeg pratitelja za slijepo osobe, usluga pomoćnika u nastavi i usluga rane intervencije za djecu s teškoćama u razvoju.

Danas su u području izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom učinjeni značajni pomaci koje Konvencija o pravima osoba s invaliditetom UN-a postavlja pred svoje stranke, posebice kada je riječ o osviještenosti o potrebama osoba s invaliditetom, ali i obvezama države u vezi s time. Pri kreiranju politika od iznimno velike važnosti je uloga organizacija civilnog društva osoba s invaliditetom, gdje su iste prepoznate kao vrlo učinkoviti i vrijedni partneri te aktivni dionici u kreiranju politike.

Pred nama je još veliki broj aktivnosti vezanih uz bolju pristupačnost zdravstvenih, kulturnih, turističkih, prometnih i svih drugih područja života kako bi se osobama s invaliditetom omogućilo da konzumiraju sva prava temeljena na Konvenciji. Stoga je život u obitelji i lokalnoj zajednici s pristupačnim uslugama i veća zapošljivost osoba s invaliditetom temeljni cilj nacionalnog strateškog dokumenta za osobe s invaliditetom.

Na nacionalnoj razini djeluje i Povjerenstvo Vlade Republike Hrvatske za osobe s invaliditetom, čiji su članovi i predstavnici nacionalnih saveza osoba s invaliditetom, koje također prati provedbu preuzetih obveza sukladno Konvenciji o pravima osoba s invaliditetom. U svrhu promicanja i zaštite prava osoba s invaliditetom te praćenja i nadziranja provedbe Konvencije, djeluje i Ured pravobranitelja za osobe s invaliditetom. Uz navedena tijela odgovornost praćenja imaju i organizacije civilnog društva, posebno udruge osoba s invaliditetom kojima Republika Hrvatska kroz natječaje za programe i projekte osigurava financijska sredstva za rad i djelovanje.

Temeljem godišnjih izvješća o rezultatima provedbe Nacionalne strategije izjednačavanja mogućnosti za osobe s invaliditetom, koja su dostupna na službenim stranicama Ministarstva za demografiju, obitelj, mlade i socijalnu politiku, može se procijeniti da su ostvareni značajni pomaci u svim područjima djelovanja provođenjem niza aktivnosti koje pridonose poboljšanju kvalitete života osoba s invaliditetom.

Hrvatski sabor je 17. listopada 2014. godine usvojio *Strategiju obrazovanja, znanosti i tehnologije*, a 20. studenog imenovao Posebno stručno povjerenstvo za provedbu Strategije obrazovanja, znanosti i tehnologije. Hrvatska prepoznaje obrazovanje i znanost kao svoje razvojne prioritete koji joj jedini mogu donijeti dugoročnu društvenu stabilnost, ekonomski napredak i osiguranje kulturnog identiteta. Kao temelj obrazovanja nameće se cjeloživotno učenje koje potiče pojedinca iz bilo koje dobne skupine da uči kroz različite oblike učenja (formalne, neformalne i informalne) i sa stalnim pristupom obrazovanju. Cjeloživotno obrazovanje, znanost i inovacije čine trokut znanja kojemu država pruža uvjete za djelotvorno funkcioniranje.

Obrazovanje će biti zasnovano na sljedećim načelima relevantnima za rad Udruge:

- Opće osnovno obrazovanje bit će obvezno.
- Bit će osigurana horizontalna i vertikalna prohodnost sustava.
- Sve osobe, napose marginalizirane i podzastupljene skupine, bit će uključene u sustav obrazovanja koje će biti utemeljeno na znanstvenim spoznajama.
- Svi djelatnici u sustavu bit će kompetentni i poštovat će profesionalnu etiku.
- Odluke će se donositi na demokratski način uz sudjelovanje svih ključnih čimbenika.
- Škole i nastavnici bit će samostalni u osmišljavanju svojeg rada.
- Poštovat će se interkulturalizam i europska dimenzija obrazovanja.

Ostvarivanje ovakvih strateških ciljeva moguće je samo ako se slijedi vizija dugoročnog razvoja koji teži cjelovitom, fleksibilnom i učinkovitom sustavu odgoja i obrazovanja povezujući sve razine i vrste obrazovanja i istraživanja u harmoničnu i transparentnu cjelinu temeljenu na zajedničkim pozitivnim vrijednostima, načelima i ciljevima.

Strategija obrazovanja, znanosti i tehnologije koja je, među ostalim, usmjerena k obrazovanju koje aktivno potiče cjelovit individualni razvoj svakog učenika, promiče društvenu jednakost i demokratske vrijednosti te snažno pridonosi društvenome i gospodarskome razvoju. Sustav obrazovanja omogućit će svim učenicima stjecanje znanja, vještina i vrijednosti potrebnih za uspješan život u suvremenom društvu, tako što će ih osposobiti za cjeloživotno učenje i rad i omogućiti da se razvijaju kao kreativni, aktivni i samopouzdana pojedinci odgovorni za osobni i društveni razvoj.

Glavni ciljevi Strategije, a posebno relevantni za rad Udruge VISOKI JABLANI, su:

- Kvalitetno obrazovanje dostupno svima pod jednakim uvjetima i znanost koja unaprjeđuje ukupni svjetski fond znanja te pridonosi boljitku hrvatskog društva.
- Strategija uvodi cjeloživotno učenje kao princip na kojem se zasniva cjelokupno obrazovanje. Cilj je razviti procese i sustav priznavanja neformalno stečenih znanja i vještina te potaknuti primjenu informacijsko-komunikacijskih tehnologija u obrazovanju.
- U obrazovanju odraslih ciljevi su osiguranje preduvjeta za povećanje uključenosti odraslih građana u procese cjeloživotnog učenja te

unaprjeđenje i proširenje učenja, obrazovanja i usavršavanja na radnom mjestu i s radnog mjesta.

Udruga VISOKI JABLANI se bavi neformalnim obrazovanjem djece i mladih, profesionalnim osposobljavanjem odraslih te zapošljavanjem u društvenom poduzetništvu. U društvenom poduzetništvu je usmjerena ka održivom lokalnom razvoju u skladu s lokalnom tradicijom i običajima, lokalnim okolišnim prirodnim kapacitetima, tradicionalnim gospodarskim djelatnostima i te razvijenom društvenom i kulturnom životu za sve građane, a posebice marginalizirane društvene skupine. Prati Strategiju Europa 2020., za pametan, održiv i uključiv rast:

- poticanje građana na učenje i unaprjeđenje njihovih vještina,
- stvaranje novih proizvoda i usluga koji stvaraju rast i radna mjesta i pomažu prepoznavati društvene izazove,
- korištenje informacijskih i komunikacijskih tehnologija,
- zaštitu okoliša i sprečavanje gubitka bioraznolikosti,
- iskorištavanje Europske tehnološke naprednosti u novim zelenim tehnologijama i proizvodnim metodama,
- poboljšanje poslovnog okruženja, posebice za male i srednje poduzetnike.

Vlada Republike Hrvatske usvojila je „Strategiju razvoja društvenog poduzetništva u Republici Hrvatskoj za razdoblje od 2015. do 2020. godine“. Izradu Strategije iniciralo je Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava koje je prepoznalo važnost i potencijal društvenog poduzetništva u poticanju zapošljavanja, pružanju socijalnih usluga i doprinosa socioekonomskom razvoju Republike Hrvatske. Članovi Radne skupine koja je izradila strategiju bili su predstavnici tijela državne i javne vlasti, akademske zajednice, socijalnih partnera, strukovnih organizacija, regionalnih razvojnih agencija i organizacija civilnog društva. Društveno je poduzetništvo poslovanje koje povezuje poduzetničku praksu poslovnog svijeta i vrijednosti društvene odgovornosti, zaštite okoliša i mjerenja socioekonomskog učinka. Društveno poduzetništvo pristupa postojećim društvenim problemima na nov način provedbom ekonomskih aktivnosti uz inovativno kombiniranje postojećih resursa i stvaranje ne samo ekonomske nego i društvene vrijednosti.

Strategija razvoja društvenog poduzetništva jasno definira termin društvenog poduzetništva, razvija kriterije za prepoznavanje društvenih poduzetnika, te razrađuje mjere i aktivnosti za njihovo buduće poslovanje. Uz Ministarstvo rada i mirovinskoga sustava koji je nositelj najvećeg broja aktivnosti, u provedbi će sudjelovati i druga tijela državne uprave te organizacije civilnog društva.

Strategijom je osigurano 270.650.000,00 kn za razvoj društvenog poduzetništva, od čega je najveći dio sredstava iz Europskog socijalnog fonda.

Strategija održivog razvoja Republike Hrvatske usvojena je u Hrvatskom saboru 20. veljače 2009. (NN 30/2009) za desetogodišnje razdoblje i sadrži analizu postojećeg gospodarskog, socijalnog i okolišnog stanja te utvrđuje smjernice dugoročnog djelovanja. Strategija sadrži temeljna načela i mjerila za određivanje ciljeva i prioriteta u promišljanju dugoročne preobrazbe prema održivom razvitku Republike Hrvatske. U Strategiji je identificirano osam ključnih izazova na kojima Hrvatska mora raditi radi postizanja održivog razvitka:

- poticaj rasta broja stanovnika RH;
- okoliš i prirodna dobra;
- usmjeravanje na održivu proizvodnju i potrošnju;
- ostvarivanje socijalne kohezije i pravde;
- postizanje energetske neovisnosti i rasta učinkovitosti korištenja energije;
- jačanje javnog zdravstva;
- povezivanje RH;
- zaštita Jadranskog mora, priobalja i otoka.

Ističe se da je pretpostavka za održivi razvoj uspostava učinkovite uprave, ulaganje u znanje i istraživanje te da je ulaganje u obrazovanje za održivi razvitak preduvjet za nužne promjene i postizanje ciljeva održivog razvitka.

Održivi razvitak je razvitak koji zadovoljava potrebe današnjice, a pritom ne ugrožava potrebe budućih generacija. Održivi razvitak ostvaruje ravnotežu između zahtjeva za unapređivanjem kakvoće života (ekonomska sastavnica), za ostvarivanjem socijalne dobrobiti i mira za sve (socijalna sastavnica) te zahtjeva za očuvanjem sastavnica okoliša kao prirodnog dobra o kojima ovise i sadašnja i buduće generacije. Poštivanje načela demokracije, ravnopravnosti spolova, socijalne pravde i solidarnosti, zakonitosti, poštivanje prava čovjeka te očuvanje prirodnih dobara, kulturne baštine i čovjekova okoliša pridonose očuvanju Zemlje za održavanje života u svojoj raznolikosti. Na taj se način održivi razvitak ostvaruje kroz dinamično gospodarstvo s punom zaposlenošću, ekonomsku, socijalnu i teritorijalnu koheziju, visok stupanj obrazovanosti građana, visok stupanj zaštite zdravlja i očuvanje okoliša.

Jedan od prvih dokumenata koje je donio Hrvatski sabor, a u kojem se spominje važnost održivog razvitka, jest Deklaracija o zaštiti okoliša Republike Hrvatske usvojena 1992. na međunarodnoj razini. Republika Hrvatska je podržala Agendu 21 i Plan djelovanja koji su usvojeni 1992. na konferenciji u Riju, te preuzela obveze koje proizlaze iz Milenijske deklaracije i Milenijskih ciljeva razvoja usvojenih na Općoj skupštini Ujedinjenih naroda 2000.

U Zakonu o zaštiti okoliša, koji je stupio na snagu u studenom 2007., Strategija održivog razvitka Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: Strategija) zauzima ključno mjesto kao dokument koji dugoročno usmjerava gospodarski i socijalni razvitak te zaštitu okoliša prema održivom razvitku Republike Hrvatske. Zakon o zaštiti okoliša propisao je da se Strategijom utvrđuju smjernice dugoročnog djelovanja definiranjem ciljeva i utvrđivanjem mjera za njihovo ostvarivanje, uvažavajući postojeće stanje te preuzete međunarodne obveze. Strategija objedinjuje različite razvojne politike nastojeći pronaći prikladna rješenja za sve tri sastavnice održivog razvitka: gospodarsku, socijalnu i okolišnu.

Međunarodni okvir

Osnovni međunarodni dokument u čijoj implementaciji Udruga sudjeluje je Konvencija o pravima osoba s invaliditetom. Niz je problema s kojima se još uvijek susreće Republika Hrvatska, ali je i postignut napredak u implementaciji ove Konvencije.

Kao druge značajnije međunarodne dokumente za osobe s invaliditetom ističemo:

Deklaraciju Ujedinjenih naroda o pravima osoba s invaliditetom

– osigurava osobama s invaliditetom sva prava kao i drugim građanima bez ikakve diskriminacije te puno ljudsko dostojanstvo uz priznavanje posebnih prava

Standardna pravila UN-a o izjednačavanju mogućnosti za osobe s invaliditetom

– navode da za ostvarivanje jednakih mogućnosti osobama s invaliditetom treba pomoć da preuzmu svoju punu odgovornost kao članovi društvene zajednice što podrazumijeva osiguravanje podrške sukladno individualnim potrebama svakog korisnika usluga u zajednici

Europsku socijalnu povelju

– ističe pravo na obrazovanje, rehabilitaciju i zaposlenje bez obzira na prirodu i podrijetlo invaliditeta

Europsku strategiju za osobe s invaliditetom 2010. – 2020.

– daje okvire za djelovanje na europskoj razini, podržava akcije zemalja članica EU-a te promiče sveukupni cilj provedbe Konvencije UN-a o pravima osoba s invaliditetom

Program održivog razvoja do 2030. godine

– donesen s ciljem iskorjenjivanja siromaštva, borbe protiv neravnopravnosti i nepravde te rješavanja ekoloških pitanja.

Strategija obrazovanja, znanosti i tehnologije uključuje se u strateško planiranje Europske unije iskazano nizom dokumenata, ali s druge strane mora voditi računa o svojim specifičnim potrebama. Ova je Strategija zamišljena tako da predlaže mjere koje su usklađene s previđenim strategijama Europske unije i ciljevima čije se postizanje očekuje do 2025. godine.

Strategija Europa 2020. desetogodišnja je strategija Europske unije za rast i zapošljavanje. Pokrenuta je 2010. kako bi se stvorili uvjeti za pametan, održiv i uključiv rast. U Europi 2020 dogovoreno je pet glavnih ciljeva za EU do kraja 2020. koji uključuju zapošljavanje, istraživanje i razvoj, klimatske promjene / energiju, obrazovanje, socijalnu uključenost i smanjenje siromaštva. Strategija ima ambiciozne ciljeve u pet područja: zapošljavanje, inovacije, obrazovanje, smanjenje siromaštva i klima/energetika.

Na konferenciji Ujedinjenih naroda o okolišu i razvitku (United Nations Conference on Environment and Development – UNCED) u Rio de Janeiru 1992. pozornost svjetske javnosti bila je usmjerena na sve veće probleme vezane uz pitanja razvitka i okoliša na lokalnoj i globalnoj razini. Deklaracija i Akcijski program za 21. stoljeće (Agenda 21), usvojeni na Konferenciji, daju snažnu potporu načelu održivog razvitka. Članak 8. Agende 21 poziva države da donesu nacionalne strategije za održivi razvitak (NSOR) koje bi dopunile i uskladile različite sektorske ekonomske politike, socijalne politike i politike zaštite okoliša te postojeće nacionalne planove.

Opća skupština Ujedinjenih naroda 2000. usvojila je Milenijsku deklaraciju (United Nations Millennium Declaration), politički dokument Ujedinjenih naroda za 21. stoljeće, koji utvrđuje ciljeve razvoja na područjima koja su od interesa za cjelokupnu međunarodnu zajednicu te aktivnosti koje trebaju pridonijeti njihovu ostvarivanju. Deklaracija daje potporu i načelu održivog razvitka koji postaje ključni element u osiguravanju održivosti okoliša – jednog od ukupno osam Milenijskih razvojnih ciljeva (Millennium Development Goals) za koje su se države članice Ujedinjenih naroda obvezale da će ih ostvariti do 2015.

Načelo održivog razvitka dobiva snažnu političku podršku na Svjetskom sastanku na vrhu o održivom razvitku (World Summit on Sustainable Development – WSSD) koji je 2002. održan u Johannesburgu. Na tom su sastanku države pozvane da donesu regionalne i nacionalne strategije za održivi razvitak te da započnu s njihovom provedbom. Dodatno, uključivanje načela održivog razvitka u nacionalne politike i planove jedan je od ciljeva Milenijske deklaracije kako bi se postigao milenijski cilj održivosti okoliša.

Milenijska deklaracija i Milenijski ciljevi razvoja Opće skupštine Ujedinjenih naroda iz 2000., a kasnije i Plan provedbe milenijskih ciljeva usvojen na Svjetskom sastanku na vrhu o održivom razvoju 2002., bili su poticaj za jačanje regionalne suradnje na promicanju i provedbi načela održivog razvitka. U okviru Mediteranskoga akcijskog plana i Konvencije o zaštiti morskog okoliša i obalnog područja Sredozemlja (Barcelonska konvencija) 2005. na 14. sastanku ugovornih stranaka Barcelonske konvencije u Portorožu usvojena je Mediteranska strategija održivog razvoja.

Ugovorom iz Amsterdama promicanje održivog razvitka postaje jedan od temeljnih ciljeva Europske unije. Nakon temeljite revizije Gothenburške strategije održivog razvitka iz 2001., Europska unija je 2006. godine prihvatila revidiranu Strategiju održivog razvitka za proširenu Europu. Strategija je usmjerena na potrebu postupne promjene sadašnjega neodrživog načina proizvodnje i potrošnje te integriranog pristupa u izradi smjernica i politika. Istodobno, naglašava se potreba za solidarnošću i jačanjem partnerstva.

Navedene politike, u njihovoj implementaciji te utjecaju na društvo i pojedinca, Udruga VISOKI JABLANI (njezini članovi i korisnici), prati, evaluira, promišlja, kritizira i nastoji implementirati i unaprijediti kroz svoje programe i projekte.

ANALIZE

SWOT analiza

SNAGE	SLABOSTI
<ul style="list-style-type: none"> • djelovanje udruge prepoznato od ključnih dionika - dobar imidž, • raspoloživ kvalitetan i adekvatan radni prostor: uredski prostor, društveni centar (3 zgrade), • adekvatna tehnička opremljenost ureda, • zaposleno 8 osoba, • stručnost, znanje i iskustvo djelatnika i volontera, • raznolikost vještina unutar radnog tima, • dobra informatička pismenost, • dobro znanje engleskog jezika, • odlični odnosi među zaposlenima, • spremnost na timski rad, • politička neovisnost • uredno financijsko poslovanje, • iskustvo u provođenju edukacija, • fleksibilna organizacija, • iskustvo članova na području civilnog sektora, • motiviranost za kontinuirano educiranje i prenošenje znanja, • iskustvo u pisanju, provedbi i administraciji nacionalnih i EU projekata, • kreativnost i inovativnost rada udruge, • prepoznatljivost udruge kao kvalitetnog partnera, • široka mreža suradnika, partnerskih organizacija i institucija, • partnerstva u drugim članicama EU, • dobra suradnja s poslovnim sektorom, • dobra komunikacija s medijima, • dobra suradnja sa školama,	<ul style="list-style-type: none"> • financijska nestabilnost, • financiranje isključivo na projektnoj osnovi, nepostojanje dugoročnog financiranja, • jednoličan izvor financiranja (uglavnom ESF) • zaposlenost djelatnika isključivo na projektnoj osnovi, • nedostatna sredstva za širenje i razvoj gospodarskih djelatnosti, • nedostatak vlastitih sredstava za sufinanciranje projekata, • zastarjele i neatraktivne promotivne Web stranice, • slaba zainteresiranost medija za društveno relevantne teme, predominantna popraćenost udruge u lokalnim medijima.

<ul style="list-style-type: none"> • suradnja s brojnim stručnjacima, • djelovanje na razini cijele RH. 	
PRILIKE	PRIJETNJE
<ul style="list-style-type: none"> • daljnji razvoj Biblioteke VISOKI JABLANI za gospodarsku djelatnost i sufinanciranje projekata, • pružanje usluga edukacija kao gospodarske djelatnosti, • daljnji razvoj i diversifikacija gospodarskih djelatnosti kroz Centar za održivi razvoj i oživljavanje starih zanata, • politika zapošljavanja marginaliziranih skupina, • mogućnost prijave na natječaj za Institucionalnu podršku u 2022. u kategoriji do 200.000,00 kuna • jači kapaciteti za apliciranje na nove natječaje iz EU fondova, posebice iz drugih fondova osim ESF-a (Kreativna Europa, Erasmus +...) • nova partnerstva s JLS-ima, OCD-ima, institucijama; • nova partnerstva u drugim članicama EU • unaprjeđenje i modernizacija promotivnih Web stranica Udruge, • mogućnost angažmana profesionalne promotivne agencije. 	<ul style="list-style-type: none"> • nestabilna politička situacija u zemlji i globalno, • globalna pandemija i restrikcije koje ju prate, • globalna ekonomska kriza, • manjak natječaja za financiranje projekata, posebice EU natječaja, • trend donatorskih potpora nedemokratskim i diskriminatornim politikama koje krše ljudska prava i nisu u skladu s politikama Udruge, • nepotizam i klijentelizam pri ocjenjivanju projekata, • nepovoljno političko okruženje za razvoj civilnog društva, • degradacija politike razvoja civilnog društva.

POLITIČKA	EKONOMSKA
<ul style="list-style-type: none"> • RH je potpisnica UN konvencije o pravima OSI, • RH je članica EU • U implementaciji je 3. Strategija izjednačavanja mogućnosti za OSI, • postoji Savjet za OSI Vlade RH • postoji Ured Pravobraniteljice za OSI • na snazi Zakon o profesionalnoj rehabilitaciji i zapošljavanju OSI, • djeluje Zavod za vještačenje, prof. rehabilitaciju i zapošljavanje OSI, • postoje poticaji za zapošljavanje OSI, • postoje pozitivne mjere zapošljavanja i za OSI i za nezaposlene žene, i za druge teže zapošljive skupine koje provodi HZZ, • na snazi je Strategija razvoja društvenog poduzetništva u HR • Hrvatska nije dosljedna u provedbi UN konvencije, • Prava OSI poštuju se de jure, ali ne i de facto, • Politika zapošljavanja OSI je nekonzistentna i nekvalitetna, • Poslodavcima se uvjetuju nova vještačenja za zapošljavanje OSI, • Ne postoji politička volja za stvarnu integraciju OSI u sve društvene tokove, • RH ima Deklaraciju o zaštiti okoliša Republike Hrvatske. • RH je podržala Agendu 21 i Plan djelovanja, • RH je preuzela obveze koje proizlaze iz Milenijske deklaracije i Milenijskih ciljeva razvoja • u provedbi je Strategija obrazovanja, znanosti i 	<ul style="list-style-type: none"> • Svijetu prijete globalna ekonomska kriza, • Hrvatska ulazi u Eurozonu i mijenja valutu, • Istovremena inflacija i recesija, • Postoji pojačana potreba i svijest o razvoju društvenog poduzetništva na nacionalnoj razini, • poticanje razvoja projekata u područjima s nižim indexom razvijenosti, • vrlo nepovoljna ekonomska situacija u zemlji, • vrlo slaba podrška poslovnog sektora, • nikakva državna podrška razvoju socijalnog poduzetništva, poduzetništvu uopće i civilnom društvu, • velika nezaposlenost, pogotovo niže obrazovanih i osjetljivih skupina građana, žena i OSI, • veliko iseljavanje i nedostatak radnog kadra na tržištu rada, • slaba podrška u području samozapošljavanja, • nedovoljan broj suradnika u društvenom poduzetništvu, • mjere aktivne politike zapošljavanja ne daju željene rezultate, • mjere vladinih politika općenito ne daju povoljne rezultate za civilno društvo i građane uopće.

<p>tehnologije i Strateški plan MZO RH za razdoblje 2020 – 2022.;</p> <ul style="list-style-type: none"> • postoji Strategija razvoja društvenog poduzetništva, • postoji Strategija održivog razvitka Republike Hrvatske; • na snazi je Zakon o regionalnom razvoju Republike Hrvatske; • MRREF ima Program održivog razvoja lokalne zajednice 2022.; • Postoji ogromna korupcija i nepravilnosti u državnom aparatu. 	
<p>SOCIOLOŠKA</p>	<p>TEHNOLOŠKA</p>
<ul style="list-style-type: none"> • velika razina netolerancije i diskriminacije OSI, i općenito u društvu, • velika razina netolerancije prema djeci s teškoćama u razvoju, • vrlo slaba obrazovna struktura OSI, • vrlo slaba integracija djece s teškoćama u razvoju u redovan obrazovni sustav, • vrlo slabo razumijevanje sposobnosti i kapaciteta OSI, • korumpiranost organizacija i udruga koje se bave OSI, posebice krovnih organizacija, • neaktivnost samih OSI, • slaba motivacija građana, a posebice OSI za cjeloživotnim obrazovanjem, • nedostatak financija za cjeloživotno obrazovanje, • nedovoljno prepoznavanje udruga kao pokretača promjena u društvu • iseljavanje mladog stanovništva, starenje stanovništva (loša demografska slika) • loša percepcija udruga u javnosti • neinformiranost OSI i građana uopće o njihovim mogućnostima i pravima • teško zapošljavanje, 	<ul style="list-style-type: none"> • niska razina informatičke pismenosti kod OSI • nove tehnologije donose nove mogućnosti za OSI, • razvoj novih tehnologija otvara prostor za razvoj novih medija koji imaju potencijale za podizanje razine informiranosti i educiranosti OSI, te ostalih dionika u društvu • slaba informatička pismenost građana općenito, uključujući žena • posebno slaba informatička pismenost u ruralnim predjelima i predjelima manjeg indexa razvijenosti • zastarjela tehnička opremljenost javnih objekata • nedostupnost novih tehnologija korisnicima, • nedovoljno ulaganje u nove tehnologije • neprilagođenost i nepristupačnost objekata za OSI, • neprilagođenost javnog prijevoza, • izostanak univerzalnog dizajna.

<ul style="list-style-type: none"> • financijska ovisnost OSI i žena o roditeljima i bračnim partnerima, • niska razina informiranosti OSI i žena o mogućnostima i prilikama koje im se nude kroz aktivne mjere zapošljavanja, • ciljne skupine - pasivni dionici društva.	
---	--

ANALIZA DIONIKA

DIONICI

Ciljne skupine:

1. osobe s invaliditetom
2. djeca s teškoćama u razvoju
3. obitelji, roditelji i skrbnici djece s teškoćama u razvoju
4. opća populacija djece i mladih
5. nastavnici, stručni suradnici u školama i vrtićima
6. teže zapošljive skupine, posebice žene i mladi
7. Javni sektor
  - a. Vrtići,
  - b. osnovne škole,
  - c. srednje škole,
  - d. centri za odgoj i obrazovanje s područja cijele Hrvatske,
  - e. Fakulteti
  - f. dječji domovi
  - g. Centri za socijalnu skrb,
  - h. Hrvatski zavod za zapošljavanje
  - i. Edukacijsko-rehabilitacijski centri
8. Državne institucije
  - a. MSPM, MZOS, AOO, MRMS, ZVPRZ
  - b. Ured za udruge, Ured za ljudska prava i nacionalne manjine
  - c. Ured pravobraniteljice za OSI
9. Regionalna i lokalna samouprava
  - a. Županije, gradovi i općine
10. Nevladine organizacije / Organizacije okupljene unutar mreža i inicijativa
11. Poslovni sektor
12. Međunarodne i EU organizacije

STRATEŠKI CILJEVI

STRATEŠKI CILJ 1. Umrežavanje i ostvarivanje suradnje sa srodnim organizacijama i institucijama

- 1.1. nastaviti s ostvarivanjem suradnji i umrežavanja sa srodnim nevladinim organizacijama te javnim tijelima i institucijama, na lokalnoj, regionalnoj i nacionalnoj razini,
- 1.2. ojačati međunarodne suradnje i umrežavanje s međunarodnim organizacijama, osobito sa srodnim organizacijama i mrežama koje su aktivne na EU razini,
- 1.3. nastaviti provoditi istraživanja i analize stvarnih potreba potencijalnih korisnika programa Udruge, članova partnerskih organizacija, vlastitih članova, i usmjeravanje projekata sukladno potrebama,
- 1.4. daljnji razvoj partnerskih i suradničkih projekata sa svim relevantnim dionicima.

Nositelji: Skupština, Predsjedništvo, Predsjednica, zaposlenici i volonteri.

STRATEŠKI CILJ 2. Praćenje zakonske regulative i aktivno sudjelovanje u kreiranju relevantnih politika

- 2.1. aktivno pratiti i analizirati postojeći zakonski okvir; nacionalno, EU i međunarodno zakonodavstvo, u području obrazovanja, vaninstitucionalnog i cjeloživotnog učenja, temeljnih ljudskih prava, socijalne politike, politike zapošljavanja i u drugim sferama od interesa za korisnike i partnere,
- 2.2. analizirati sve promjene, uključujući implementaciju postojećih i novih zakona i propisa, s ciljem analize unapređenja sustava potpore ciljanim skupinama,
- 2.3. lobirati i zagovarati unapređenja, poboljšanja i zaštitu temeljnih ljudskih prava ciljanih skupina, te djelovati kroz projekte,
- 2.4. zagovarati jače sudjelovanje ciljnih skupina u donošenju odluka i kreiranju javnih politika.

Nositelji: Skupština, Predsjedništvo, Predsjednica

STRATEŠKI CILJ 3. Razvoj programa i projekata, prikupljanje nepovratnih sredstava i realizacija programa/projekata

- 3.1. uspješno realizirati postojeće; započete i/ili razvijene projekte i projektne ideje,
- 3.2. osigurati kontinuirano financiranje projekta „Baš smo cool tako jednaki, a tako različiti“,
- 3.3. osigurati daljnje financiranje „Centra za održivi razvoj lokalne zajednice općine Lovas“,
- 3.4. diversificirati prijavljivanje projekata na različite natječaje: ESF, Kreativna Europa, Erasmus +, LIFE...
- 3.5. osigurati Institucionalnu podršku razvoju i stabilizaciji udruge od Nacionalne zaklade za razvoj civilnog društva u periodu 2023. do 2025.,
- 3.6. daljnji razvoj partnerstava sa srodnim udrugama, institucijama, privatnim sektorom i tijelima javne vlasti za provedbu projekata,
- 3.7. postići kontinuitet razvoja novih i kvalitetnih projekata edukacije, osnaživanja, socijalne integracije i reintegracije, te osposobljavanja za samostalan život i rad socijalno osjetljivih društvenih skupina definiranih Statutom,
- 3.8. postići kontinuitet u uspješnom financiranju i provedbi projekata i programa Udruge.

Nositelji: Predsjedništvo, Predsjednica, članovi i članice Skupštine, zaposlenici, partneri, suradnici, edukatori.

STRATEŠKI CILJ 4. Jačanje institucionalnih kapaciteta udruge

- 4.1. osigurati stabilnost financiranja 6 zaposlenih osoba u Udruzi,
- 4.2. zaposliti još 4 osobe putem mjera HZZ-a za zapošljavanje osjetljivih skupina,
- 4.3. ojačati kapacitete projektnih timova za razvoj i provedbu projekata; ulagati u dodatnu edukaciju i usavršavanje kadra, stalno zaposlenih, suradnika i volontera,
- 4.4. ojačati razmjenu iskustava i resursa s drugim nacionalnim i međunarodnim srodnim organizacijama i institucijama,

- 4.5. projekte provoditi u partnerstvu s udrugama, tijelima državne, regionalne i lokalne uprave, javnim institucijama i gospodarskim sektorom, ovisno o potrebama projekata i programa,
- 4.6. produžiti ugovore za postojeći prostor Centra u Lovasu i za operativno funkcioniranje Udruge, osigurati sredstva za hladni pogon, provedbu aktivnosti, edukacija i dr.
- 4.7. napraviti potrebne izmjene u Statutu udruge: proširiti ciljeve i djelatnosti Udruge na očuvanje i revitalizaciju kulturne i prirodne baštine te promicanje nezavisne kulture i umjetnosti,
- 4.8. redovno informirati članove Skupštine o relevantnim analizama problema u području djelovanja Udruge, razvijenim programima i projektima te planovima za razvoj Udruge,
- 4.9. napraviti reizbor predstavnika i upravnih tijela Udruge,
- 4.10. unaprijediti standarde kvalitete rada Udruge i digitalnu komunikaciju.

Nositelji: Predsjedništvo, Predsjednica, članovi i članice Skupštine, zaposlenici.

STRATEŠKI CILJ 5. Osiguravanje financijske samoodrživosti Udruge

- 5.1. ojačati gospodarske djelatnosti Udruge u svrhe osiguravanja vlastitih sredstava za sufinanciranje projekata,
- 5.2. diversificirati gospodarske djelatnosti, proširiti na stare zanate: zlatovez i šlinga, krojenje šivanje i proizvodnja modernih predmeta s elementima tradicije,
- 5.3. stvoriti uvjete za start up „šivaone“ nakon završetka projekta Centar za održivi razvoj lokalne zajednice općine Lovas i razvoj društvenog poduzetništva.

Nositelji: Predsjedništvo, Predsjednica, članovi i članice Skupštine, zaposlenici, partneri, suradnici, edukatori.

STRATEŠKI CILJ 6. Promocija rada udruge

- 6.1. unaprijediti i modernizirati promotivne Web stranice Udruge.
- 6.2. nastaviti promociju Udruge na društvenim mrežama (Facebook), te u drugim dostupnim medijima (novine, radio, TV, portali...);

6.3. nastaviti umrežavanje i direktno informiranje svih relevantnih dionika o radu Udruge.

Nositelji: Skupština, Predsjedništvo, Predsjednica, zaposlenici, partneri.

PRAĆENJE PROVEDBE STRATEŠKOG PLANA

Provedba Strateškog plana pratit će se godišnjom analizom ostvarenja operativnih godišnjih planova i ostvarivanja unaprjeđenja ključnih organizacijskih komponenti. Godišnji izvještaj o realiziranim aktivnostima i postignutim rezultatima bit će prezentiran na Godišnjoj skupštini Udruge i usvojen od strane Skupštine, te dostupan zainteresiranoj javnosti. Tijek provedbe planova pratiti će Predsjedništvo Udruge na redovnim sjednicama tijekom godine. Proces praćenja odvijat će se kvartalno na sastancima Predsjedništva te će obuhvatiti programski i organizacijski aspekt. Pratit će se napredak na upravljačkoj razini, napredak na operativnoj razini, detektirat će se slabosti i predlagati mjere za poboljšanje.

FINANCIJSKA STRATEGIJA

U dosadašnjem razdoblju djelovanja projekti i programi Udruge financirani su predominantno putem natječaja za dodjelu nepovratnih sredstava i to iz sljedećih izvora:

- EU iz Europskog socijalnog fonda, putem programa Razvoj ljudskih potencijala,
- Ured Vlade RH za udruge;
- Nacionalna zaklada za razvoj civilnog društva;
- Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa;
- Zaklada za poticanje partnerstva i razvoja civilnog društva iz Pule;
- Zinsmeister sponzorstvo MINE-EX - Humanitarne organizacije prijatelja Rotary kluba iz Njemačke;
- Istarska županija;
- Grad Dubrovnik;
- Grad Pula,
- Općina Lovas,
- UNIQA osiguranje.

Iako je financiranje projekata od strane Europske unije prepoznato kao najvažniji izvor financiranja rada i u idućem razdoblju, te je planirano prijavljivanje projekata na raspoložive EU natječaje, djelovanje isključivo na projektnoj osnovi te ovisnost o donatorskim sredstvima predstavlja nedostatak i nepovoljno se odražava na programsku i financijsku održivost.

U narednom trogodišnjem periodu, i dalje je jedna od osnovnih strateških odrednica Udruge raditi na osiguravanju samofinanciranja kroz pokretanje i diversifikaciju gospodarskih djelatnosti te društveno poduzetništvo.

Udruga je bila korisnica trogodišnje Institucionalne potpore stabilizaciji i razvoju udruge od Nacionalne zaklade za razvoj civilnoga društva od 2017. do 2019., u

kategoriji do 100.000,00 kuna. Zahvaljujući tome i brojnim drugim projektima koje provodi, u 2022. će biti stvoreni uvjeti za prijavu na natječaj u kategoriji do 200.000,00 kuna.

Osiguravanje Institucionalne potpore stabilizaciji i razvoju prepoznato je kao važno u idućem razdoblju budući da će, uz projekt New ERA, omogućiti zaposlenost 6 djelatnika udruge, nesmetano operativno funkcioniranje udruge naredne 3 godine, razvoj novih projekata, a posebice start up „šivaone“ nakon završetka projekta Centar za održivi razvoj lokalne zajednice općine Lovas, diversifikaciju gospodarskih djelatnosti i razvoj društvenog poduzetništva.

Projekt „New ERA“, koji razvijamo u partnerstvu s 9 udruga iz 5 EU zemalja, a koji će biti prijavljen na natječaj u sklopu programa Kreativna Europa u kategoriji do 1.000.000,00 EURA, osigurat će plaće dvoje djelatnika i financirati programe u Centru za održivi razvoj lokalne zajednice općine Lovas.

Uz provedbu projekta „Baš smo cool tako jednaki, a tako različiti“ i prijavu novog projekta na Erasmus + natječaj, iduće 3 godine udruga će osigurati stabilno poslovanje.

Za udugu

Predsjednica Mihaela Jović Karešin

